

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2018-10-15 Nr. 4D-2017/2-825
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Raimondas Šukys gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Vilniaus rajono savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė arba VRSA) administracijos pareigūnų galimai biurokратиškų veiksmų (neveikimo), netinkamai prižiūrint [...] esantį kelią (gatvės), ir su tuo sietina automobilių keliamą taršą.

Skundą Seimo kontrolieriui Pareiškėjas pateikė pakartotinai po Seimo kontrolieriaus tarpininkavimo Pareiškėjui aktualių klausimų (Seimo kontrolieriaus 2017 m. gegužės 22 d. raštas Nr. 4D-2017/2-682/3D-1511) ir Savivaldybės administracijos 2017 m. birželio 2 d. raštu Nr. A33(1)-3806-(4.9) jam pateikto atsakymo, kuris Pareiškėjo netenkina, nes, Pareiškėjo teigimu, į jo keliamus klausimus Savivaldybės administracija neatsakė.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „[...] pirma, negavome konkretaus atsakymo į išskylančią problemą dėl kelio dulkelio, tai yra nebuvo mums atsakyta, kokias priemones naudojo ar naudosis dulkelio mažinti mūsų gatvės kelio atkarpoje nuo [...]?“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Antra, kokių būdu buvo išanalizuotas mūsų gatvės eismo intensyvumas ir nustatytas, kad jisai nėra didelis? Mūsų manymu, kaip teiginį negalima akcentuoti tai, kad mūsų gatvėje yra tik 3 sodybos, nes šiuo keliu naudojasi ne tik šių sodybų gyventojai, bet ir kiti, tai yra [...] kaimo gyventojai bei kitų viensėdžių gyventojai, bei sunkiasvorė technika.“

2.3. „Trečia, „VRSA“ teigia, kad kelias yra gyvenvietės teritorijoje, todėl greitis ribojamas iki 50 km/h, bet jie neatsižvelgia į tai, kad vairuotojai pamatę iš abiejų pusių laukus, negalvoja, kad tai yra gyvenvietės teritorija, o lenktynių trasa kur nėra ne vieno ženklo ribojančio greičio, todėl tai yra „VRSA“ atsakomybė įpareigoti mūsų kaimo seniūniją įrengti greičio ribojančius ženklus.“

2.4. „Ketvirta, „VRSA“ teigia, kad šiais metais jau 2 kartus buvo lygintas kelias su greideriu, bet situacija nepasikeitė, kelias lygus, o kelio dulkių pasidarė dar daugiau, nes lygi žvyro danga vasaros metu žymiai daugiau dulkelia, nes mūsų seniūnija nenaudoja jokios technologijos kelio dulkelis mažinti.“

2.5. „Penkta, mūsų manymu „VRSA“ atsakymas yra nemotyvuotai atsakytas į mūsų prašymą išspręsti kylančią problemą mūsų gyvenvietėje dėl kelio dulkių mažinimo, nes „VRSA“ neatsakė, kokių būdu jie mažina ar mažins kelio dulkelio mūsų kelio atkarpoje [...].“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo:

„[...] pakartotinai išnagrinėti mūsų prašymą dėl kelio dulkių mažinimo.“

4. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. XIII-1508 Milda Vainiutė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, Seimo kontrolieriaus R. Šukio pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė M. Vainiutė.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Seimo kontrolierius, gavęs pirminį Pareiškėjo skundą, 2017 m. gegužės 22 d. raštu Nr. 4D-2017/2-682/3D-1511 kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir tarpininkaudamas prašė Savivaldybės administracijos atidžiai išnagrinėti Pareiškėjo skundą bei pateikti atsakymus į Pareiškėjui aktualius klausimus:

„[...] informuoti, ar skunde nurodytos gatvės ([...]) yra įtrauktos į vietinės reikšmės kelių sąrašą; jei taip, kada; jei ne, dėl kokių priežasčių; kada bus įtrauktos;

[...] informuoti, kada šios gatvės buvo įrengtos; kas jas įrengė; ar jos yra inventorizuotos;

[...] informuoti, kiek kartų minėtos gatvės buvo remontuotos, kada, kokie darbai atlikti;

[...] informuoti, ar ruošiama minėtas gatves asfaltuoti, padengti skalda; jei taip, kada; jei ne, dėl kokių priežasčių;

[...] informuoti, kaip yra užtikrinamas saugus eismas minėtose gatvėse, t. y. ar yra įrengti kelio ženklai; [...]; jei ne, dėl kokių priežasčių; [...].“

6. Savivaldybės administracija 2017 m. birželio 2 d. raštu Nr. A33(1)-3806-(4.9), kuris pasirašytas Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo Albert'o Narvoiš'o, pateikė Pareiškėjui atsakymą, kuriame, be kita ko, buvo nurodyta:

„[...] informuojame, kad 2017-02-24 Vilniaus rajono savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. T3-64 „Dėl Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo patvirtinimo“ buvo patvirtintas kelių ir gatvių sąrašas. Atkreipiame dėmesį į tai, kad minėtame sąrašė yra [...] gatvė ([...]), minėtos gatvės priežiūrą vykdo seniūnija.

Informuojame, kad **minėtai gatvei reikalinga priežiūra bei tikslinga būtų atlikti remontą**, bet dėl riboto finansavimo, skirto vietinės reikšmės keliams ir gatvėms remontuoti bei prižiūrėti, sunku užtikrinti visų seniūnijos kelių ir gatvių tinkamą priežiūrą. [...].

Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus įsakymu Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšas savivaldybė Vilniaus rajono savivaldybės tarybos sprendimu paskirsto atsižvelgdama į seniūnų prašymus, seniūnijos teritorijos plotą, gyventojų skaičių, kelių ilgį ir būklę atskirose seniūnijose [...].

Pagal Vilniaus rajono seniūnijų seniūnų prašymus yra rengiamas vietinės reikšmės viešųjų kelių ir gatvių tiesimo bei remonto darbų planas. Darbų planas sudaromas vadovaujantis transporto eismo intensyvumo duomenimis, pradėtų darbų tęstinumu, visuomeninio transporto panaudojimo galimybėmis, taip pat nagrinėjami gauti gyventojų prašymai, jų pagrįstumas ir aktualumas.

Pažymime, kad [...] seniūnija nuolat vykdo lyginimo greideriu darbus seniūnijos teritorijoje ir atlieka juos pagal prižiūrimų kelių būklę ([...] **g. šiais metais [pastaba: 2017 m.] jau 2 kartus buvo lyginama greideriu**).

Į 2016–2018 metų [...] seniūnijos vietinės reikšmės kelių ir gatvių asfaltavimo darbų planą šios gatvės asfaltavimas neįtrauktas, gatvė nėra prioritetinga, eismas, palyginti su kitomis gatvėmis, yra labai nedidelis, palei gatvę yra 3 sodybos. Kadangi kelias yra gyvenvietės teritorijoje, greitis ribojamas iki 50 km/h.

[...] **Darbo grupė nepritarė greitį mažinančių kalnelių bei greitį ribojančių kelio ženklų įrengimui**, kadangi eismo intensyvumas nėra didelis, greitis yra apribotas iki 50 km per val. Taip pat nepritarata sunkiasvorio transporto eismo apribojimui, nes teritorija palei [...], yra urbanizuojama.

Galima vykdyti namų statybas, todėl apribojus sunkiasvorio transporto eismą bus pažeisti trečiųjų asmenų interesai.

[...] Taip pat siūlome susipažinti su Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2012-02-23 sprendimu T3-35 „Dėl susisiekimo komunikacijų statybos, rekonstravimo ir remonto, dalyvaujant fiziniams ir juridiniams asmenims, tvarkos aprašo patvirtinimo“ [...].

Vilniaus rajono savivaldybės administracija informuoja, kad **ateityje bus svarstoma minėtą gatvę įtraukti į vietinės reikšmės viešųjų kelių ir gatvių asfaltavimo darbų planą.**“

7. Pareiškėjas kartu su skundu Seimo kontrolieriui taip pat pateikė nuotraukas, kuriose užfiksuoti momentai, kai [...] gatve važiuojantis transportas pakelia dulkių debesis, kurie padengia [...] gatvėje esančių namų valdų sklypus.

8. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į:

8.1. **Savivaldybės administraciją** prašydamas, be kita ko, informuoti: ar Savivaldybės administracijoje buvo tirtos (vertintos) Pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės, jog [...] gatve važiuojančio transporto keliamą oro taršą viršija leistinas normas; ar Savivaldybės administracija ėmėsi, jei taip, tai kokių, veikslių dėl sunkiasvorio transporto keliamo taršos lygio Pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje nustatymo; ar dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių, jog [...] gatve važiuojančio transporto keliamą oro taršą viršija leistinas normas, Savivaldybės administracija kreipėsi į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentą; kokie greičio apribojimai yra (jei yra) šiuo metu nustatyti [...] gatvėje; ar Savivaldybės administracija savo praktikoje naudoja priemones, kurias savo prašymuose siūlė Pareiškėjas, dėl žvyro dangos dengtais keliais važiuojančių transporto priemonių sukeltų dulkių kiekio mažinimo; kokį Pareiškėjui aktualios problemos (transporto priemonių keliamos taršos) sprendimo būdą Savivaldybės administracija siūlo dabartiniu metu, o ne perspektyvoje, nurodant konkrečius veiksmus ir galimus jų atlikimo terminus; kodėl Savivaldybės administracijoje nebuvo svarstytas klausimas ir teikti pasiūlymai dėl kitokių priemonių (ne transporto priemonių eismo ribojimo) įgyvendinimo, siekiant sumažinti [...] gatve važiuojančio transporto keliamų dulkių kiekį aplinkoje; kokios, Savivaldybės administracijos nuomone, faktinės aplinkybės ir / ar teisės aktų nuostatos užkerta kelią eismą ribojančių priemonių (greitį mažinančių kalnelių, greitį ribojančių ir sunkiasvorio transporto eismą ribojančių kelio ženklų) įrengimui [...] gatvėje;

8.2. **Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentą** (toliau vadinama – NVSC Vilniaus departamentas) – prašydamas patikrinti ir pateikti išvadas, ar transporto, važiuojančio [...], keliamos taršos lygis Pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje neviršija nustatytų ribinių dydžių ir daro poveikį / nedaro poveikio Pareiškėjo ir kitų asmenų, gyvenančių gyvenamajame name, [...] g. [*pastaba*: duomenys neskelbtini], [...], gyvenančių asmenų sveikatai.

9. Iš Savivaldybės administracijos 2017 m. spalio 16 d. rašte Nr. A33(1)-6793-(4.11) Seimo kontrolieriui nurodytos informacijos ir kartu pateiktų dokumentų buvo nustatyta:

9.1. [...] gatvė (ilgis 1,022 km) ir [...] gatvė (ilgis 0,464 km), esančios [...], Savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. T3-64 „Dėl Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo patvirtinimo“ [*pastaba*: neteko galios priėmus Savivaldybės tarybos 2018-03-30 sprendimą Nr. T3-90 „Dėl Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo patvirtinimo“) yra įtrauktos į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą. Subjektas, įrengęs šias gatves, nėra žinomas, minėtų kelių teisinė inventorizacija nebuvo atlikta. Savivaldybės administracijos pareigūnų teigimu, pagal poreikį bei turimas lėšas yra atliekami kelių priežiūros darbai, žvyro dangos lyginimas greideriu, asfaltuoti arba padengti skalda minėtųjų gatvių šiuo metu nenumatyta. [...] gatvėse eismo greitis yra apribotas iki 50 km/val. esamais kelio ženklais Nr. 550 „Gyvenvietės pradžia“;

9.2. remiantis skundžiamos institucijos paaiškinimais, Savivaldybės administracijoje nebuvo vertintos aplinkybės dėl Pareiškėjo skunde nurodytų teiginių, jog [...] gatve važiuojančio transporto keliamą oro taršą viršija leistinas normas, į NVSC Vilniaus departamentą šiuo klausimu Savivaldybės administracija nesikreipė, taip pat nesiėmė jokių veiksmų dėl sunkiasvorio transporto keliamo taršos lygio Pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje nustatymo, nes, Savivaldybės administracijos pareigūnų teigimu, nuvykus į vietą nebuvo vizualiai nustatyta, kad gatvėmis vyktų intensyvus krovinio transporto eismas. Savivaldybės administracija savo poziciją grindė Savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės 2017 m. gegužės 15 d. posėdžio metu priimtu nutarimu (protokolo Nr. 4/2017), kuriame nurodyta:

„[...] Apžiūrėjus vietoje (2017-05-15, 11:00 val.) [...], per 15 min. per susikirtimą gatvių nepravažiavo nei viena mašina, bei įvertinus gyvenamųjų namų skaičių palei minėtas atkarpas, priimta išvada, kad eismo intensyvumas nėra didelis, todėl darbo grupė nepritarė greitį mažinančių kalnelių bei greitį ribojančių kelio ženklų įrengimui, be to, greitis yra apribotas iki 50 km per val. Taip pat nepritarta sunkiasvorio transporto eismo apribojimui, nes teritorija palei [...], yra urbanizuojama. Galima vykdyti namų statybas, todėl apribojus sunkiasvorio transporto eismą bus pažeisti trečiųjų asmenų interesai“;

9.3. į Seimo kontrolieriaus klausimą, ar Savivaldybės administracija savo praktikoje naudoja priemones, kurias savo prašymuose siūlė Pareiškėjas, dėl žvyro danga dengtais keliais važiuojančių transporto priemonių sukeltamų dulkių kiekio mažinimo, skundžiama institucija nurodė:

„[...] VRSA praktikoje naudoja dulkėtumo mažinimo priemones, tačiau dėl riboto finansavimo nenumatė šių darbų. Be to, pažymime, kad Vilniaus rajone yra daugiau kaip 2 400 km vietinės reikšmės kelių ir gatvių, iš kurių asfaltbetonio danga sudaro tik apie 16 proc., ir taikyti dulkėtumo mažinimo priemones kiekvienam keliui nėra lėšų“;

9.4. dėl Seimo kontrolieriaus prašymo nurodyti, kokios, Savivaldybės administracijos nuomone, faktinės aplinkybės ir / ar teisės aktų nuostatos užkerta kelią eismą ribojančių priemonių (greitį mažinančių kalnelių, greitį ribojančių ir sunkiasvorio transporto eismą ribojančių kelio ženklų) įrengimui [...] gatvėje, Savivaldybės administracija nurodė, kad „[...] nepritarta sunkiasvorio transporto eismo apribojimui, nes teritorija palei [...], yra urbanizuojama. Galima vykdyti namų statybas, todėl apribojus sunkiasvorio transporto eismą, bus pažeisti trečiųjų asmenų interesai“;

9.5. Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės reglamento redakcijos, galiojusios Pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimo Savivaldybės administracijoje metu, Savivaldybės administracija kartu su paaiškinimais Seimo kontrolieriui nepateikė, o Vilniaus rajono savivaldybės internetiniame tinklapyje www.vrsa.lt skelbiamas tik 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A27(1)-1247 „Dėl kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės sudėties pakeitimo ir reglamento patvirtinimo“ patvirtintas Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės reglamentas.

10. NVSC Vilniaus departamentas, vykdydamas Seimo kontrolieriaus pavedimą įvertinti transporto, važiuojančio [...], keliamą taršą, minėtosios gatvės gyventojams 2017 m. lapkričio 17 d. raštu Nr. 2.10-14428(16.3.187.10.12) paaiškino, jog gavo B [*pastaba*: asmens duomenys neskelbtini], gyvenančios Pareiškėjo nurodytu adresu, prašymą atidėti laboratorinius oro užterštumo tyrimus dėl nepalankių oro sąlygų ir metų laiko, prašant, kad laboratoriniai tyrimai būtų atlikti 2018 m. gegužės mėnesį, kada dulkių problema būna aktualiausia. Atsižvelgus į tai, NVSC Vilniaus departamentas nurodė, kad laboratorinius oro užterštumo dulkeliais tyrimus organizuos gavęs B pranešimą.

11. NVSC Vilniaus departamentas 2018 m. liepos 18 d. raštu Nr. (10-12 15.6.2 E)2-30815 Seimo kontrolierių informavo, jog, gavęs gyventojų 2018 m. birželio 4 d. prašymą atnaujinti pradėtus laboratorinius tyrimus, kreipėsi į Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją

(toliau vadinama – NVSPL) dėl jų atlikimo. Minėtame NVSC Vilniaus departamento rašte, be kita ko, nurodyta:

„[...] NVSPL specialistai, dalyvaujant NVSC Vilniaus departamento specialistams, 2018 m. birželio 18 d. paėmė oro mėginius gyvenamosiose patalpose, [...] g. [duomenys neskelbtini], o 2018 m. birželio 29 d., gyventojų prašymu, paėmė oro mėginius gyvenamosiose patalpose, [...]. Oro mėginiai imti nevedintose patalpose bei vedintose 30 min. ir toliau vedinamose per langus patalpose, važiuojant transportui [...] g.

Informuojame, kad didžiausias leidžiamas cheminių medžiagų koncentracijas visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore nustato Lietuvos higienos norma HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. V-362 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 35:2007). Lietuvos higienos norma HN 35:2007 nustatyta didžiausia leidžiama vienkartinė dulkių koncentracija (toliau – DLK) gyvenamųjų patalpų ore yra $0,5 \text{ mg/m}^3$. NVSPL atliktų laboratorinių tyrimų duomenimis (NVSPL Cheminių tyrimų skyriaus 2018 m. birželio 22 d. Cheminių tyrimų protokolas Nr. Ch 5407/2018 - Ch 5408/2018 ir 2018 m. liepos 2 d. Cheminių tyrimų protokolas Nr. Ch 5918/2018 - Ch 5919/2018), nustatyta, kad dulkių koncentracija nevedintose patalpose, [...] g. [duomenys neskelbtini] ir [...] g. [duomenys neskelbtini], buvo $<0,08 \text{ mg/m}^3$ (buvo mažiau tyrimo metodo aptikimo ribos).

Važiuojant transportui [...] g., dulkių koncentracija vedintų 30 min. ir toliau vedinamų patalpų ore [...] g. [duomenys neskelbtini] siekė $0,09 \text{ mg/m}^3$, [...] g. [duomenys neskelbtini] siekė $0,10 \text{ mg/m}^3$ ir neviršijo Lietuvos higienos norma HN 35:2007 nustatytos DLK.

Apibendrinant aukščiau išdėstyta darytina išvada, kad **gyvenamoji aplinka [...] g. [duomenys neskelbtini] ir [...] g. [duomenys neskelbtini] yra teršiama dulkėmis, kurios kyla [...] gatve važiuojant transportui**, kadangi nevedintų patalpų ore dulkių nenustatyta (dulkių koncentracijos buvo mažiau tyrimo metodo nustatymo ribos), o važiuojant transportui [...] g., keliamų dulkių koncentracijos gyvenamosiose patalpose, [...] g. [duomenys neskelbtini] ir [...] g. [duomenys neskelbtini], jas vedinant, didėja. **Gyvenamosios aplinkos, [...] g. [duomenys neskelbtini], [...] g. [duomenys neskelbtini], oro kokybės gerinimas galėtų būti sprendžiamas įgyvendinant keliamos oro taršos, važiuojant transportui [...] g., prevencijos priemones. [...].“**

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

12. Lietuvos Respublikos įstatymai

12.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai

Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...]

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...].“

12.2. Vietos savivaldos įstatymo:

„4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

8) *bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo*. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių;

[...]

10) *veiklos skaidrumo*. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; [...]

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas; [...]

29 straipsnis. Savivaldybės vykdomoji institucija

[...]

8. Savivaldybės administracijos direktorius:

1) tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais; [...].“

12.3. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo:

„10 straipsnis. Eismo saugumo užtikrinimas

[...]

8. Užtikrindamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius:

[...] 2) iš savivaldybės administravimo subjektų ir valstybinio administravimo subjektų savivaldybėje, nevyriausybinių organizacijų atstovų sudaro savivaldybės eismo saugumo komisiją, tvirtina jos nuostatus. Savivaldybės pagrįstu prašymu valstybinio administravimo subjektai turi deleguoti atstovus į savivaldybės saugaus eismo komisiją; 3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose; 4) rūpinasi vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, transporto infrastruktūros objektų projektavimu, statyba, gatvių tiesimu, taisymu ir rekonstravimu, organizuoja kelių saugumo audito, poveikio kelio saugumui vertinimo [...]

11 straipsnis. Saugių eismo sąlygų užtikrinimas keliuose

1. [...] Savivaldybės ar kiti juridiniai ir (ar) fiziniai asmenys – kelių savininkai ar valdytojai, atlikdami priskirtąsias funkcijas, užtikrina vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse saugias eismo sąlygas, įgyvendindami juose eismo saugumo priemones.“

13. Kiti teisės aktai

13.1. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3-83 patvirtintose Kelio ženklų įrengimo ir vertikaliojo ženklinimo taisyklėse (toliau vadinama – Taisyklės) numatyta:

„100. Draudžiamieji ženklai naudojami eismui uždrausti ir apriboti arba tiems draudimams (apribojimams) panaikinti. **Draudžiamieji ženklai gali būti naudojami tik tada, kai jie yra būtini saugiam eismui organizuoti arba aplinkai apsaugoti.** Neturi būti naudojami ženklai, kurie nepagrįstai draustų ar apribotų eismą.“

13.2. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2018 m. rugšėjo 18 d. įsakymu Nr. A27(1)-2348 patvirtintuose Vilniaus rajono savivaldybės saugaus eismo komisijos nuostatuose nustatyta:

„5. Komisijos nariais gali būti savivaldybės administravimo subjektai ir valstybinio administravimo subjektai savivaldybėje, nevyriausybinių organizacijų atstovai. [...]

14. Komisija vykdo šias funkcijas:

[...]

14.3. derina eismo organizavimo ir kelio ženklavimo schemas;

14.4. svarsto valstybinio administravimo subjektų, Savivaldybės administravimo subjektų, visuomeninių organizacijų, juridinių ir fizinių asmenų pasiūlymus, prašymus ir skundus, susijusius su saugaus eismo organizavimu;

14.5. sprendžia kitus su eismo saugumu susijusius klausimus.“

13.3. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A27(1)-1247 „Dėl kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės sudėties pakeitimo ir reglamento patvirtinimo“ patvirtintame Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės reglamente numatyta:

„1. Šis darbo reglamentas (toliau – Reglamentas) nustato kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių, sferinių kelio veidrodžių ir užtvarų įrengimo darbo grupės (toliau – Darbo grupė) veiklos tvarką bei kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių, sferinių kelio veidrodžių ir užtvarų (toliau - Priemonės) įrengimo tvarką Vilniaus rajone.

[...]

7. Darbo grupę sudaro 4 asmenys. Iš jų vienas pirmininkas ir vienas sekretorius. Darbo grupėje dalyvauja atitinkamos seniūnijos seniūnas.

[...]

13. Darbo grupė sprendžia Priemonių įrengimo klausimus, jų tikslingumą, kai yra siūloma konkreti Priemonės įrengimo vieta. [...].“

Tyrimo išvados

14. Pareiškėjo skundo esmė yra susijusi su galimu Savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimu sprendžiant klausimą dėl [...] gatvių (toliau vadinama ir Gatvės) dulketumo mažinimo, t. y., nesiimant jokių veiksmų, kad būtų įgyvendintos saugaus eismo priemonės, kurias panaudojus būtų užtikrintas Pareiškėjo ir kitų [...] kaimo gyventojų aplinkos užterštumo sumažėjimas.

Vertinant šiuos Savivaldybės administracijos galimo neveikimo aspektus, pirmiausia pabrėžtina tai, jog iš Savivaldybės administracijos pateiktos medžiagos nustatyta, kad Pareiškėjo 2017 m. gegužės 7 d. skunde išdėstytų prašymų nagrinėjimas buvo perduotas Savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupei (toliau vadinama – Darbo grupė). Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad Darbo grupė nepritarė nei greitį mažinančių kalnelių bei greitį ribojančių ženklų įrengimui, nei sunkiasvorio transporto eismo ribojimui (pažymos 9.2 punktas). Remdamasi Darbo grupės priimtu nutarimu Pareiškėjui aktualiais klausimais, Savivaldybės administracija pateikė Pareiškėjo netenkinusį 2017 m. birželio 2 d. raštą (pažymos 6 punktas).

Būtina pažymėti, kad, remiantis Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nuostatomis (pažymos 12.3 punktas), savivaldybės administracijos direktorius sudaro savivaldybės eismo saugumo komisiją, kuri sprendžia su eismo saugumu savivaldybėje susijusius klausimus. Paminėtos teisės nuostatos pagrindu Savivaldybėje taip pat yra sudaryta Saugaus eismo komisija, kuri Savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliota derinti eismo organizavimo ir kelio ženklavimo schemas, svarstyti su saugaus eismo organizavimu susijusius fizinių ir juridinių asmenų siūlymus, prašymus ar skundus (pažymos 13.2 punktas). Įvertinus tai, darytina išvada, kad būtent Savivaldybės Saugaus eismo komisija, o ne Darbo grupė galėjo (turėjo) vertinti Pareiškėjo kreipimosi raštuose išdėstytus prašymus, nes juose Pareiškėjas prašė ne tik spręsti dėl greitį mažinančių kalnelių, greitį ribojančių ženklų įrengimo, sunkiasvorio transporto eismo ribojimo, bet ir iš esmės išanalizuoti situaciją dėl gatvių dulketumo mažinimo, kas neatsiejamai susiję su saugaus

eismo organizavimu. Tačiau tyrimo metu surinkti dokumentai patvirtina, jog Pareiškėjo konkrečių prašymų nagrinėjimą perdavus Darbo grupei, o ne Saugaus eismo komisijai, Pareiškėjo kreipimaisi buvo išnagrinėti tik Darbo grupės kompetencijos ribose, t. y., ne visa apimtimi. Būtent tai, Seimo kontrolierės įsitikinimu, užkirto kelią išsamiam Pareiškėjo prašymų įvertinimui.

Be to, pastebėtina, kad Savivaldybės internetiniame tinklapyje www.vrsa.lt skelbiamas tik Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A27(1)-1247 patvirtintas Darbo grupės reglamentas, nustatantis Darbo grupės įgaliojimus ir funkcijas. Tuo tarpu Pareiškėjo kreipimusi į Savivaldybės administraciją metu galiojusios Darbo grupės reglamento redakcijos turinys ir tuomečiame reglamente nustatyta Darbo grupės kompetencija nėra žinoma (pažymos 9.5 punktas). Nepaisant to, Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį, jog darbo grupę sudaro tik 4 asmenys ir jiems pavesta spręsti kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių, sferinių kelio veidrodžių ir užtvarų įrengimo klausimus, jų tikslingumą, kai jau yra siūloma konkreti minėtųjų priemonių įrengimo vieta (pažymos 13.3 punktas). Ir nors Darbo grupės reglamente nėra aiškiai nurodyta, kokios galios yra Darbo grupės posėdžiuose priimti nutarimai, tačiau, Seimo kontrolierės įsitikinimu, pirmiau paminėtas mažas Darbo grupės narių skaičius bei Darbo grupei suteikta ribota kompetencija patvirtina, kad Darbo grupės priimti nutarimai yra tik patariamąjį pobūdžio, Savivaldybės administracijos direktoriui sprendžiant klausimą dėl konkretaus asmens pateikto prašymo. Nagrinėjamu atveju tai svarbu tuo, jog Pareiškėjo prašymai dėl saugaus eismo užtikrinimo Gatvėse ne tik nebuvo išnagrinėti Saugaus eismo komisijoje, bet ir išimtinai vadovautasi Darbo grupės priimtu nutarimu Pareiškėjui teikiant Savivaldybės administracijos 2017 m. birželio 2 d. atsakymą.

15. Analizuojant pačią Pareiškėjo skundžiamą Savivaldybės administracijos atsakymo jam esmę, tenka pripažinti, kad Savivaldybės administracija savo 2017 m. birželio 2 d. rašte Pareiškėjui (pažymos 6 punktas) tik paaiškino esamą situaciją dėl vykdomos gatvių priežiūros, tačiau nenurodė jokių konkrečių veiksmų arba priemonių, kurių artimiausiu metu būtų ketinama imtis dėl Gatvių dulkėtumo problemos mažinimo. Išanalizavus skunde Seimo kontrolieriui išdėstytus klausimus (pažymos 2.1–2.5 punktai), kuriuos Pareiškėjas buvo iškėlęs savo 2017 m. gegužės 7 d. ir 2017 m. birželio 10 d. kreipimosi į Savivaldybės administraciją raštuose, nustatyta, kad skundžiama institucija 2017 m. birželio 2 d. rašte Pareiškėjui akcentavo tik ribotai skiriamą finansavimą vietinės reikšmės keliams ir gatvėms remontuoti bei prižiūrėti ir neatsakė į klausimus dėl konkrečių priemonių, mažinančių gatvių dulkėtumą, (ne)taikymo galimybių, nenurodė pagrindų, kuriais remiantis draudžiama Gatvėse įrengti papildomus greičio ribojimo ženklus.

Akcentuotina tai, jog tiek Darbo grupės 2017 m. gegužės 15 d. posėdžio protokole (pažymos 9.3 punktas), tiek Savivaldybės administracijos paaiškinimuose (pažymos 9.4 punktas) laikomasi nuomonės, kad greitį ribojančių priemonių įrengimas ir (arba) sunkiasvorių transporto priemonių ribojimas, Savivaldybės administracijos pareigūnų teigimu, negalimas, nes teritorija palei Gatves yra urbanizuojama, ir, pritaikius pirmiau paminėtas priemones, būtų pažeisti trečiųjų asmenų interesai (pažymos 9.4 punktas). Tokia skundžiamos institucijos pozicija, Seimo kontrolierės įsitikinimu, yra tiek teisiškai nepagrįsta [nebuvo nurodytas nė vienas teisės aktas, kurio nuostatos Pareiškėjo nurodytoje situacijoje draustų greitį mažinančių priemonių įrengimą, nors yra priešingai – Taisyklių nuostatos tai leidžia (pažymos 13.1 punktas)], tiek pažeidžianti Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintą *bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo principą* (pažymos 12.2 punktas).

Be to, tyrimo metu surinkti dokumentai patvirtina, kad Savivaldybės administracijos tarnautojai Pareiškėjo kreipimosi raštuose išdėstytų prašymų nevertino (nors turėjo) gyventojų saugios aplinkos aspektu (dėl galimo oro užterštumo nuo Gatvių kylančiomis dulkėmis). Tyrimo metu nustatyta, jog Savivaldybės administracija dėl Pareiškėjo raštuose nurodomo aplinkos užterštumo dulkėmis į NVSC Vilniaus departamentą nesikreipė (pažymos 9.2 punktas), eismo intensyvumo Gatvėse vertinimą atliko atmetinai (pažymos 9.2 punktas) ir nepasiūlė jokių galimų problemos sprendimo būdų (pažymos 9.4 punktas).

Įvertinusi pirmiau aprašytas aplinkybes, Seimo kontrolierė daro išvadą, jog Savivaldybės administracijos 2017 m. birželio 2 d. rašte Pareiškėjui nurodyta informacija, kad ateityje bus

svarstoma [...] gatvę įtraukti į vietinės reikšmės viešųjų kelių ir gatvių asfaltavimo darbų planą (pažymos 6 punktą), buvo pernelyg abstrakti, nesąlygojanti jokių Savivaldybės administracijos įsipareigojimų ir nenumatanti jokių konkrečių darbų bei konkrečių terminų susidariusiai situacijai pakeisti. Nors Savivaldybės administracija savo paaiškinimuose pripažino, jog Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje praktikoje yra naudojamos dulkėtumo mažinimo priemonės (pažymos 9.3 punktą), tačiau visiškai neaišku, dėl kokių priežasčių (be faktinės informacijos apie nepakankamą finansavimą) minėtųjų priemonių nebuvo ketinama taikyti Gatvių teritorijoje. Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, Seimo kontrolierės įsitikinimu, laikytini buvus biurokatiški, kaip tai apibrėžta Seimo kontrolierių įstatyme (pažymos 12.1 punkte), jie, be visa ko, sąlygojo Vietos savivaldos įstatyme įtvirtinto *veiklos skaidrumo principo* (pažymos 12.2 punktą) pažeidimą.

16. Atsižvelgusi į NVSC Vilniaus departamento atliktus laboratorinius tyrimus dėl [...] g. [duomenys neskelbtini] ir [...] g. [duomenys neskelbtini] gyvenamosios aplinkos užterštumo dulkėmis (pažymos 11 punktą) ir remdamasi šios pažymos 14 ir 15 punktuose pateiktomis išvadomis, Seimo kontrolierė konstatuoja, jog Savivaldybės administracijos neveikimas, kai tinkamai nesprendžiamas klausimas dėl saugaus eismo organizavimo ir saugios gyvenamosios aplinkos užtikrinimo, pažeidžia Pareiškėjo teises į saugią aplinką ir gerą viešąjį administravimą, todėl Pareiškėjo skundas pripažintinas pagrįstu, o Savivaldybės administracija įpareigotina imtis neatidėliotinių veiksmų, sprendžiant dėl tinkamų priemonių užtikrinant saugų eismą bei saugią gyvenamąją aplinką [...] gatvių gyventojams įgyvendinimo.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų biurokatiškų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktorei Liucinai Kotlovskai** rekomenduoja:

18.1. perduoti saugaus eismo organizavimo ir saugios gyvenamosios aplinkos užtikrinimo [...] gatvėje ir [...] gatvėje [...], klausimą spręsti Vilniaus rajono savivaldybės Saugaus eismo komisijai, įpareigojant ją pagal esamas Vilniaus rajono savivaldybės finansines galimybes pateikti konkrečius siūlymus dėl saugaus eismo organizavimo ir dulkėtumą mažinančių priemonių taikymo Gatvėse įgyvendinimo;

18.2. atkreipti dėmesį į šio tyrimo metu nustatytą ir pažymoje konstatotą Pareiškėjo teisių pažeidimo atvejį ir jį aptarti su Pareiškėjo kreipimuisis nagrinėjusiais Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojais;

18.3. imtis priemonių užtikrinant, kad ateityje Vilniaus rajono savivaldybės administracijoje gauti pareiškėjų kreipimaisi būtų griežtai nagrinėjami pagal jų turinį, perduodant juos nagrinėti už konkrečią sritį atsakingiems Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojams, darbo grupėms ir (arba) komisijoms pagal jų kompetenciją, teikiant pareiškėjams išsamius ir realią padėti atspindinčius atsakymus.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo

kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė